

การพัฒนาศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC)

คณพล ชื่นอารมณ¹

1. หลักการเหตุผลในการพัฒนาศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม

ด้วยรัฐบาลมีนโยบายให้ดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้สนับสนุนกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น² และมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ประสานและดำเนินการ โดยสำนักงานกิจการยุติธรรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เริ่มดำเนินงานจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมขึ้นจนแล้วเสร็จและได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2550 และผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2550

แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพทางเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมให้ทันสมัยเท่าเทียมและสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2550-2555 ทั้งนี้โครงการหลักที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องริเริ่มดำเนินการคือ **โครงการจัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center) หรือ “DXC”**³ ซึ่งจากการที่สำนักงานกิจการยุติธรรมประสบความสำเร็จจากการจัดทำระบบนำร่องและทดสอบการใช้งานระบบดังกล่าวในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในฐานะประธานอนุกรรมการด้านพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ได้ให้ความเห็นชอบและมอบให้กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รับช่วงดำเนินงานพัฒนาศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมให้สามารถใช้งานได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

¹ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม

² นโยบายทางด้าน e-Government ของภาครัฐและแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแห่งชาติ

³ - แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2552-2555

- แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม 2552-2555

ดังนั้น ในปี 2551 กระทรวงยุติธรรม จึงได้มอบหมายและสนับสนุนทางด้านงบประมาณ ให้สำนักงานกิจการยุติธรรมทำการจัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยน ข้อมูลกระบวนการยุติธรรม หรือ DXC ณ สำนักงาน กิจการยุติธรรม ซึ่งปัจจุบันจัดตั้งอยู่ที่ ชั้น 9 อาคารปี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

■ 2. ความเป็นมาในการพัฒนาศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม

ในระยะแรกปีพ.ศ. 2548-2550 เป็นช่วงเวลาแห่งการจัดทำแผนแม่บทฯ (ฉบับที่ 1) ควบคู่ไปกับการจัดทำและติดตั้งระบบนำร่องเทคโนโลยีสารสนเทศ กระบวนการยุติธรรมต้นแบบที่จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นการสร้างระบบจำลองรูปแบบแนวความคิดจากแผนแม่บทฯ เพื่อพิสูจน์ความเป็นไปได้ของแผนและเทคโนโลยีในขณะนั้น แต่ด้วยสภาพแวดล้อมที่ยังขาดความพร้อมของหน่วยงานที่ร่วมโครงการ ทางด้านฐานข้อมูล ระบบเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ระบบรักษาความปลอดภัย และระบบงานที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ในแต่ละหน่วยงานได้อย่างสมบูรณ์ รวมทั้งการเชื่อมโยงเครือข่ายและอุปกรณ์ Video Conference ของศูนย์ DXC ที่ได้รับการสนับสนุนจากบริษัท กลสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) แบบไม่คิดค่าใช้จ่าย ทำให้ต้องปรับปรุงระบบในหลายๆ ด้านใหม่ให้เหมาะสมจนสามารถทำงานได้จริง ซึ่งต่อมาในปลายปี 2550 กระทรวงยุติธรรมได้ให้การสนับสนุนในการจัดตั้งและจัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมต้นแบบ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานพร้อมการขยายพื้นที่นำร่องเพิ่มขึ้นอีก 2 จังหวัดคือ นครปฐม และปทุมธานี เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษา ในการพัฒนา

“IT กระบวนการยุติธรรม ยุคใหม่” ของกระทรวงยุติธรรม⁴ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อชาติและประชาชนในอนาคต

2.1 โครงการนำร่องระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมต้นแบบ

ในปีพ.ศ. 2551 สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินงานโครงการตามรูปแบบและแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ โดยทดลองทำการติดตั้งระบบต้นแบบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลางและในจังหวัดนนทบุรี⁵ คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรี ศาลจังหวัดนนทบุรี กรมราชทัณฑ์ เรือนจำจังหวัดนนทบุรี เรือนจำกลางบางขวาง กรมคุมประพฤติ สำนักงาน ป.ป.ส. และสำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง โดยมีกิจกรรมรองรับคือ ระบบสืบค้นสถานะคดี ระบบสืบค้นบุคคล ระบบรายงานคดีอาญาเสด็จ (ตร.-ป.ป.ส.) และระบบนิติทัศน์ (ระหว่างศาลกับเรือนจำ) แต่ระบบยังคงต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมอย่างได้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของการทำมาตรฐานในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Standard) ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จไประดับหนึ่ง รวมทั้งจะต้องมีการดำเนินโครงการพัฒนาศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange) ควบคู่กันต่อไป ทั้งการเพิ่มเติมหน่วยงานที่อยู่ในสายกระบวนการยุติธรรมให้ครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งจะทำให้การเชื่อมโยงข้อมูลเป็นไปอย่างครบวงจร โดยปัจจุบันศูนย์ DXC ได้ดำเนินการพัฒนาระบบในส่วนที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมในหลายๆด้าน⁶ ดังนี้

⁴ โครงการพัฒนาศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมต้นแบบ

⁵ ข้อตกลงในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม (MOU)

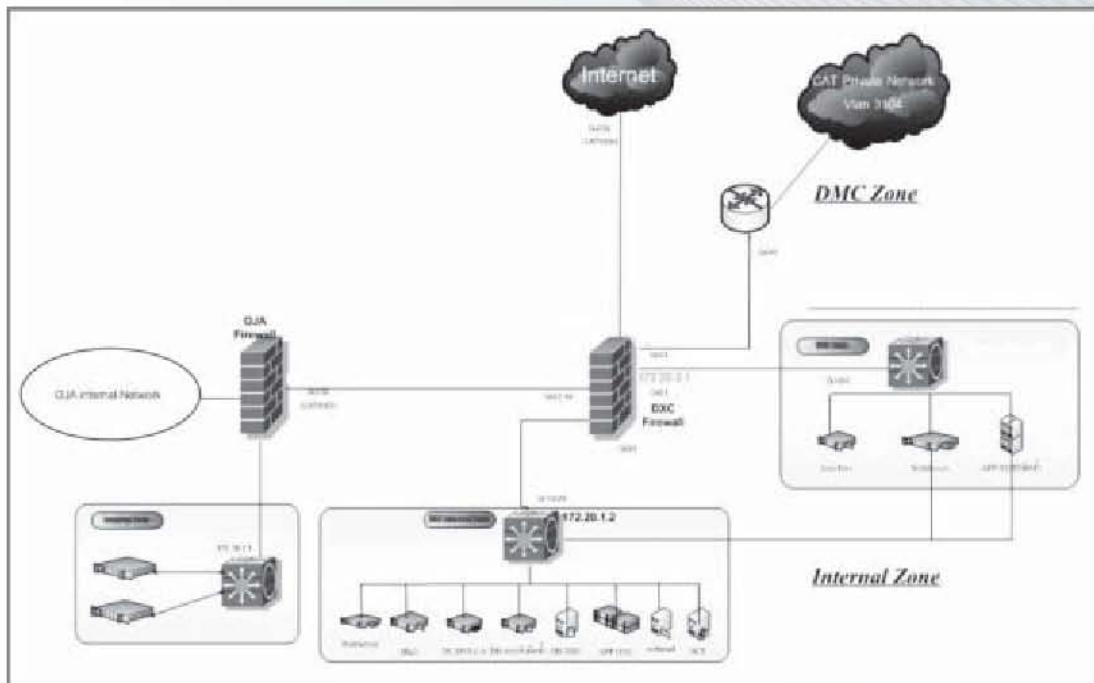
⁶ โครงการพัฒนาศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมต้นแบบ ปี 2550, โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม ปี 2552 และ โครงการพัฒนาศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม DXC ระยะที่ 2 ปี 2553

2.2 การพัฒนาระบบเครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม
ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ในปัจจุบันมีเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server Farm) ทั้งหมด 8 เครื่อง ติดตั้งที่ห้องคอมพิวเตอร์สำนักงาน

กิจการยุติธรรม ประกอบด้วย

1. Application Server 2. Database Server
3. Web server 4. Mail Server 5. Domain Controller& DNS Server 6. Backup Server 7. Mail Server 8. SCE Server

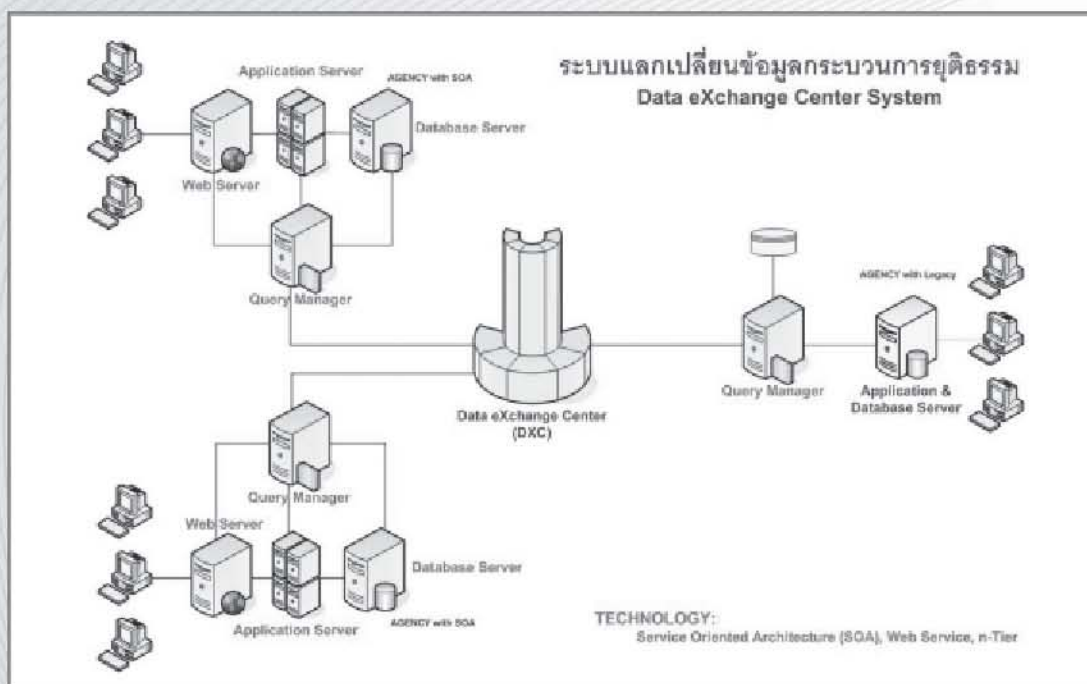
นอกจากนั้นได้มีการติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ QM (Query Manager) ตามหน่วยงาน ได้แก่

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. สำนักงานอัยการสูงสุด
3. สำนักงานศาลยุติธรรม
4. กรมราชทัณฑ์
5. กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน
6. กรมคุมประพฤติ
7. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
8. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
9. กรมสอบสวนคดีพิเศษ
10. กรมการปกครอง

11. กรมการขนส่งทางบก

12. สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

โดยหลักการทำงานของระบบ Query Manager (QM) ซึ่งระบบ QM เป็นระบบ Web Service ที่ทำการเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้บริการค้นคืนข้อมูลของหน่วยงานนั้นๆ ลักษณะการให้บริการจะเกิดขึ้นเมื่อมีการร้องขอข้อมูลจากผู้ให้บริการ โดยผู้ให้บริการจะทำการร้องขอข้อมูลผ่านทางระบบ DXC ได้เท่านั้น ผู้ให้บริการไม่สามารถร้องขอข้อมูลข้ามหน่วยงานผ่านทางระบบ QM ได้โดยตรง โดยการดึงข้อมูลจากหน่วยงานและบริการข้อมูลนี้จะอยู่ในรูปแบบภาษา XML ผ่านช่องทางการเข้ารหัสแบบ SSL (HTTPS) ดังรูป

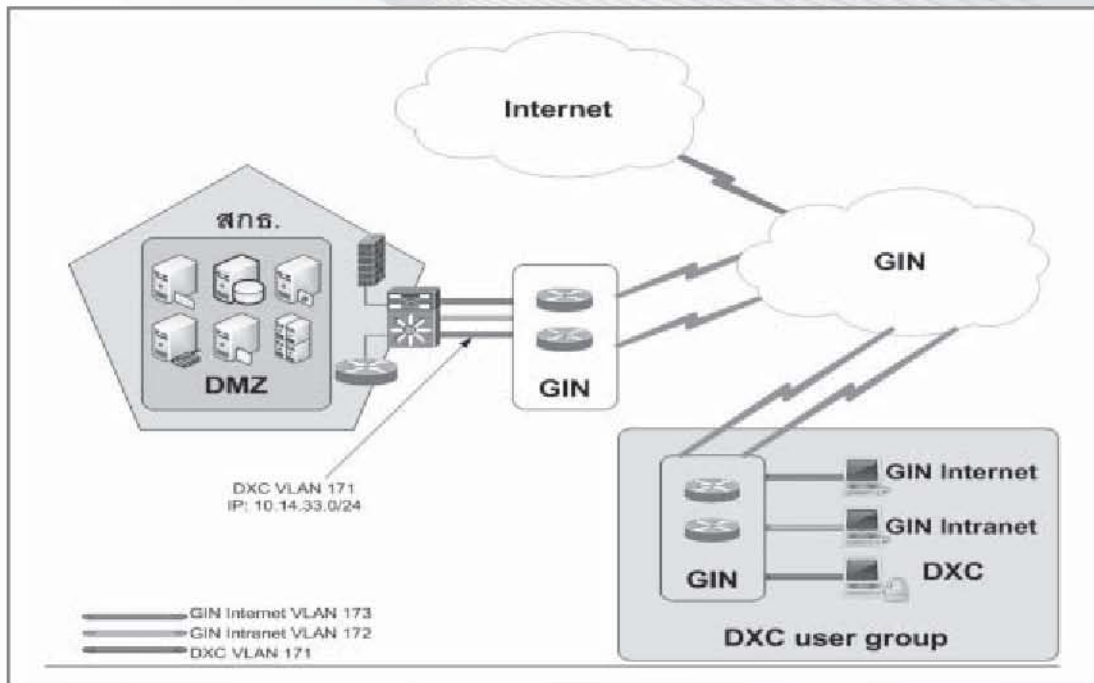

ระบบ QM จะทำงานโดยการอ่านและดึงข้อมูลออกจากฐานข้อมูลแต่เพียงอย่างเดียว ผู้ใช้บริการไม่สามารถทำการแก้ไข และลบข้อมูลที่ทำการร้องขอผ่านระบบ DXC และการส่งผ่านข้อมูลในระบบจะกระทำผ่านระบบโปรโตคอล HTTP และ HTTPS ซึ่งเป็นโปรโตคอลที่ใช้ในการรักษาความปลอดภัยของระบบโดยการพัฒนาระบบ QM จะพัฒนาอยู่บนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่แยกออกมาจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่หน่วยงานใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในระบบนั้น จะตั้งอยู่ที่หน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการหน่วยงานละ 1 เครื่องเท่านั้น โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นในระบบ QM นั้น จะอยู่ในรูปแบบของ Restful Web Service (Representational State Transfer Web Service) ซึ่งรายละเอียดข้อมูลของแต่ละหน่วยงานจะมีความแตกต่างกัน เพื่อให้เข้ากับระบบฐานข้อมูลที่แต่ละหน่วยงานใช้อยู่ในปัจจุบัน และข้อมูลที่แต่ละหน่วยงานอนุญาตให้ระบบ DXC เข้าถึงได้

2.3 การพัฒนาระบบเครือข่ายศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม

ตั้งแต่ปี 2551-2552 ศูนย์ DXC ใช้บริการเครือข่ายจากบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) แบบ Private Network ต่อไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการ ด้วย Bandwidth 2 Mbps ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กรมพินิจฯ กรมการปกครอง กรมราชทัณฑ์ และด้วย Bandwidth 1 Mbps ที่ กรมคุมประพฤติ กรมการขนส่งทางบก สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำหรับ ศูนย์ DXC ที่ติดตั้งที่สำนักงานกิจการยุติธรรม ใช้ Bandwidth 15 Mbps ต่อมาในปี 2553 ภาครัฐกำหนดให้ทุกหน่วยงาน มาใช้เครือข่ายภาครัฐ (CHN) แทนทั้งหมด ซึ่งศูนย์ DXC ได้ดำเนินการตามนโยบายจนแล้วเสร็จ และสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงสร้างเครือข่ายภายในระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ปัจจุบัน

2.4 การพัฒนาระบบงานและฐานข้อมูล ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม

ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาระบบแลกเปลี่ยนข้อมูล และสนับสนุนการประสานราชการผ่านเครือข่าย DXC เพื่อสนับสนุนกระบวนการงานกระบวนการยุติธรรมในด้านต่างๆ โดยสามารถเข้าใช้ระบบผ่านทาง Website ได้ทั้งหมด ดังนี้

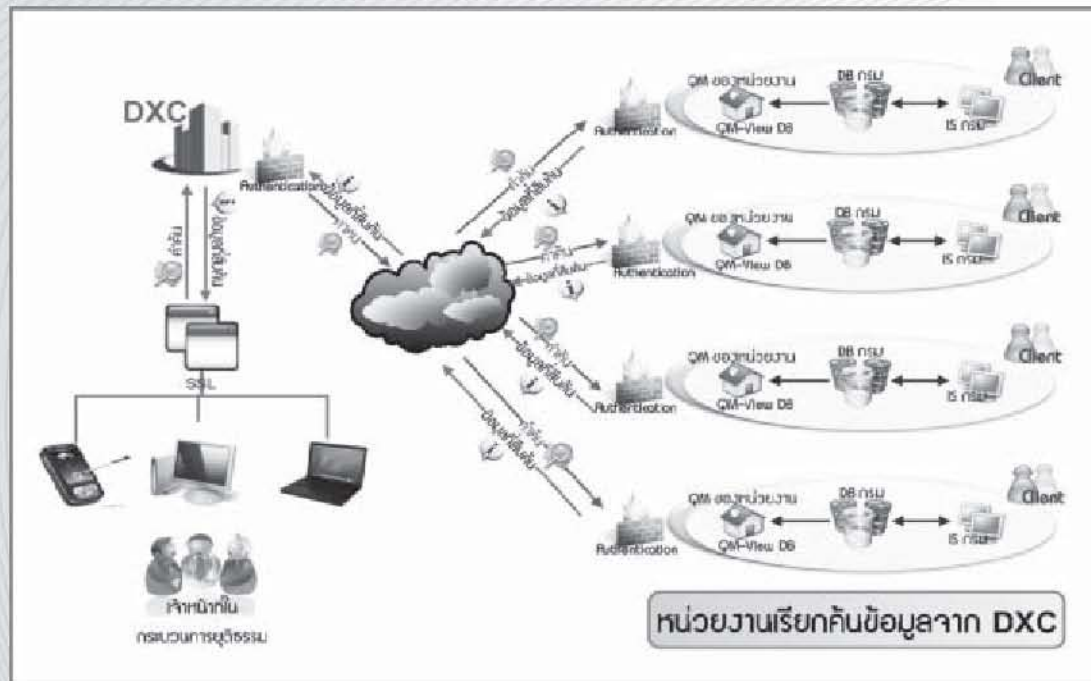
- 1) ระบบประสานราชการผ่านทาง Website และ Mail
- 2) การสืบค้นข้อมูลบุคคลและข้อมูลเกี่ยวกับคดี
- 3) การให้บริการติดตามสถานะคดี

4) ระบบผลิตฟ้องฝากขังผ่านระบบ VDO Conference

5) การสืบค้นข้อมูลยานพาหนะและใบอนุญาตขับขี่

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมจะเป็นระบบที่ใช้สำหรับการสืบค้นข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล, ระหว่างหน่วยงาน ลักษณะการทำงานนั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือในส่วนของ Web Application ที่ใช้สำหรับแสดงข้อมูลผ่านทางหน้าเว็บไซต์ <https://thaidxc.org> อีกส่วนหนึ่งคือระบบ Query Manager (QM) ของแต่ละหน่วยงานที่ใช้สำหรับการค้นคืนข้อมูลจากหน่วยงานที่ร่วมโครงการเข้าสู่ระบบ DXC

Website ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) (www.thaidxc.org)

ThaiDXC

ผู้ใช้งาน: ศาสตราจารย์เกียรติคุณ (คุณสมชาย) My Account | DXC System | User Manager | Home | Help | About | ...

Single Report   Local Source

ค้นหาข้อมูลเฉพาะที่สนใจ

Personal Record System

การตรวจหาสารเสพติดหรือโรคติดต่อ
เดือนใดภายในปีนี้

เลือกประเภทตัวแปรที่ต้องการ

ค้นหาข้อมูลเฉพาะตัวแปรที่ต้องการ

ชื่อ-นามสกุล

ป.ชอ.

☐ ต้องการแสดงประวัติบุคคลที่เกี่ยวข้อง เท่านั้น

ค้นหา > บันทึก-ข้อมูล

ฐานข้อมูล	สถานะ
กรมการปกครอง	เสร็จสิ้น(ไม่พบข้อมูล)
ป.ป.ส.	เสร็จสิ้น(พบ 20 รายการ)
พนักงาน	มีข้อมูลตามขั้นตอนแล้ว
ตำรวจ	เสร็จสิ้น(ไม่พบข้อมูล)
ราชทัณฑ์	เสร็จสิ้น(พบ 20 รายการ)
loading	

Do

ThaiDXC

ผู้ใช้งาน : สำนักงานเขตจตุจักร (Quadrant>My Account) | DXC System > User Manager > Home > Help > Admin

[Single Report](#)   [Local Source](#)

รายงานข้อมูล > การขอใบสมัครงาน > ข้อมูลใบสมัครงาน

เงื่อนไข: ค้นหาด้วยชื่อ: เลือกประเภทการสมัครงาน: 3101800960780   ค้นหา

เลขที่ใบสมัคร	Source	เลขบัตรประชาชน	ชื่อผู้สมัคร	หมายเลข	SDMC	View
31006768	สำนักงานเขตจตุจักร	3101800960780	นาง สาธิรา ทองศิริพันธ์	LUG2013	ปกติ	

---

www.thaixdc.org

ใบสมัคร

ประเภท: รองชนะเลิศอันดับสอง   สถานะ: ปกติ   เลขที่: 31006768

เลขประจำตัวประชาชน: 3101800960780
 ชื่อผู้ถือบัตร: นาง สาธิรา ทองศิริพันธ์
 สถานะปัจจุบัน: วางขายปกติ

ที่อยู่: 545 ถนนสวนกุหลาบ น.ส.ต.ดี พ.จ.พระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

วันที่ออกให้: 28/01/2010   หมอดอก: 11/01/2015
 สาขา: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วันที่ปฏิทินประมวล: 16/09/2553
 แหล่งข้อมูล: กรมการขนส่งทางบก

The screenshot shows the ThaiDXC system interface. At the top, there's a navigation bar with links like 'Single Report', 'Local Source', and 'My Account'. Below this, there's a search bar with fields for 'Username', 'Password', and 'Date Range'. The main content area displays a table of users with columns for 'Username', 'Password', 'Email', 'Phone', 'Address', 'Status', 'Last Login', and 'Last Logout'. The table contains 10 rows of user data. At the bottom, there's a pagination bar showing 'Page 1 of 1' and 'Showing Rows 1 - 10 of 10'.

Username	Password	Email	Phone	Address	Status	Last Login	Last Logout
admin	admin	admin@dxcc.go.th	02-25555555	100/111/111	Active	01/03/2558	
user	user	user@dxcc.go.th	02-25555555	100/111/111	Active	06/11/2551	
user	user	user@dxcc.go.th	02-25555555	100/111/111	Active	18/07/2549	
user	user	user@dxcc.go.th	02-25555555	100/111/111	Active	01/07/2549	
user	user	user@dxcc.go.th	02-25555555	100/111/111	Active	25/08/2551	
user	user	user@dxcc.go.th	02-25555555	100/111/111	Active	20/03/2551	
user	user	user@dxcc.go.th	02-25555555	100/111/111	Active	10/07/2550	
user	user	user@dxcc.go.th	02-25555555	100/111/111	Active	15/08/2550	
user	user	user@dxcc.go.th	02-25555555	100/111/111	Active	30/05/2552	
user	user	user@dxcc.go.th	02-25555555	100/111/111	Active	07/03/2549	
user	user	user@dxcc.go.th	02-25555555	100/111/111	Active	26/06/2549	

2.5 การพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัย ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม

เนื่องจากโครงการพัฒนาศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center) ได้ออกแบบเพื่อสะดวกต่อการเข้าใช้ระบบได้ทุกที่ตลอดเวลา ระบบจึงเปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานสามารถใช้งานระบบได้ผ่านทาง Internet ทำให้มีความจำเป็นที่ศูนย์ DXC Server ต้องมีการเชื่อมต่อกับ Internet ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่สำคัญเพราะผู้ใช้ Internet สามารถเข้ามายังในระบบ Network ของระบบ DXC ได้เช่นกัน ปัญหาที่ตามมาก็คือความปลอดภัยของระบบ DXC Network ที่มีความเสี่ยงต่อการถูกเจาะระบบและข้อมูลได้ จากปัญหาดังกล่าว ทำให้ต้องมีวิธีการในการรักษาความปลอดภัย ซึ่งวิธีการหนึ่งนอกเหนือไปจากการ Encrypt ข้อมูลในการส่งผ่านเครือข่าย Internet แล้ว ศูนย์ DXC ได้รับเพิ่มวิธีที่สามารถช่วยลดความเสี่ยงนี้ได้คือ การติดตั้งอุปกรณ์ Firewall โดย

Firewall นั้นจะทำหน้าที่ป้องกันอันตรายต่างๆ จากภายนอกที่จะเข้ามาใน DXC Network ซึ่งสามารถทำงานได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการเพิ่มเติมกระบวนการและระบบป้องกันประกอบอุปกรณ์ในการใช้ยืนยันตัวตนบุคคล (Token)⁷ เพิ่มเติมอีกทางหนึ่งด้วย จนปัจจุบันระบบ DXC เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการรักษาความปลอดภัยทั้งด้านศูนย์ DXC ที่ห้อง Server ของสำนักงานกิจการยุติธรรม และไม่เป็นช่องทางสร้างความเสี่ยงให้กับศูนย์ Computer ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

3. แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมในอนาคต

การจัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมและให้บริการสนับสนุนทางด้านเครือข่ายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนเป็นที่ยอมรับและสามารถตอบสนองความต้องการหน่วยงานได้ในระดับหนึ่งนั้น

⁷ โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม ปี 2552

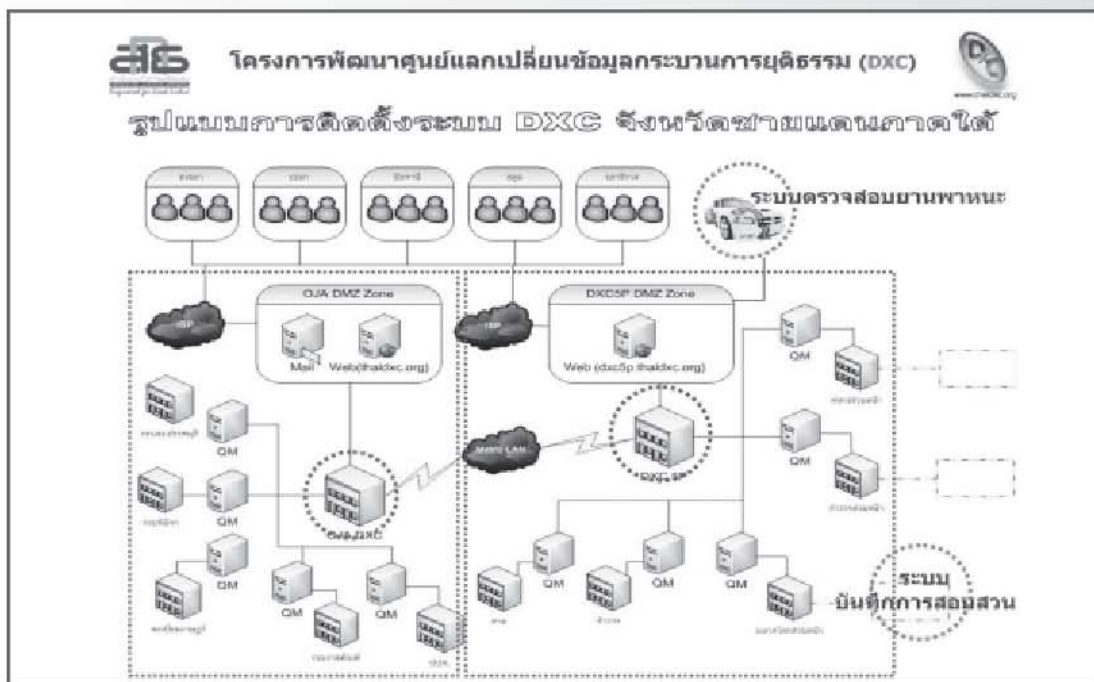
เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการพิสูจน์ให้เห็นว่าเราสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้สนับสนุนกระบวนการงานในกระบวนการยุติธรรมได้แน่นอน เพียงแต่ที่เราจะสามารถพัฒนาและติดตั้งระบบทางด้านใดบ้างเพื่อการสนับสนุนกระบวนการดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรมและเหมาะสม

ดังนั้น สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะผู้รับผิดชอบทั้งแผนแม่บทฯ และเป็นภาคีหลักในการพัฒนากระบวนการยุติธรรม จึงจำเป็นต้องผลักดันการพัฒนาและติดตั้งระบบใหม่ๆ เพิ่มเติมทั้งในส่วนของคุณย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องมีความพร้อมสามารถรองรับและสนับสนุนระบบต่างๆ ได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ สำนักงานฯ ได้ริเริ่มทั้งด้านความคิดและการศึกษาความเป็นไปในการที่จะพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมโดยการต่อยอดจากกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานด้วย DXC เพิ่มเติมต่อไปอาทิเช่น

1. โครงการพัฒนาระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้

แนวคิด: เมื่อ “ความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรมถือเป็นความยุติธรรมในระดับหนึ่ง” (Justice delayed is justice denied) และเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถสนับสนุนงานให้เร็วขึ้นได้ ศูนย์ DXC สามารถเติมเต็มความยุติธรรมให้สมบูรณ์พร้อมได้เช่นกัน เพราะศูนย์ DXC เป็นศูนย์กลางของการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเราจึงน่าจะมีการนำระบบดังกล่าวไปติดตั้งเพื่อสนับสนุนงานในพื้นที่ที่มีสถานการณ์วิกฤตอย่างจังหวัดชายแดนใต้ได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น ในปี 2553 คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ได้มอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรม ดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้พร้อมการจัดทำแผนและโครงการพัฒนาระบบดังกล่าวมานำเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาให้การสนับสนุนต่อไป

2. โครงการพัฒนาระบบกระบวนการ กระบวนการยุติธรรมทางคดีอาญาต้นแบบ (JPIS)

แนวคิด: ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ใครตอบได้ว่า ในราชอาณาจักรไทยมีอาชญากรรมทางด้านใดเกิดขึ้น มากน้อยเพียงใด ที่แห่งไหน และใครรับผิดชอบ รวมทั้งกระบวนการในกระบวนการยุติธรรมสนองตอบ ต่อคดีที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ และปัญหาอยู่ที่ หน่วยงานใด โจทย์นี้กลายเป็นคำถามที่หาผู้ตอบได้ อย่างถูกต้องและทันที่ยากยิ่งเพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดเก็บและรายงานภายใต้ภารกิจของตนภาพรวม ของข้อมูลกลับยังไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบทั้งการจัดเก็บ และรายงานผลอย่างเป็นทางการ

ดังนั้น ในปี 2553 สำนักงานกิจการยุติธรรม ได้ดำเนินการจัดทำระบบกระบวนการกระบวนการ **ยุติธรรมทางคดีอาญาต้นแบบ (Justice Process Information System)**⁸ สำหรับการรวบรวม ข้อมูลทางด้านคดีอาญาที่เกิดขึ้นในกระบวนการของ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักคือ ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ เพื่อสร้างเป็นสารสนเทศ ในการติดตามคดีได้ทุกที่ทุกเวลา ผ่านทาง Internet Web Browser พร้อมการรายงานแจ้งเตือนในลักษณะ ภูมิสารสนเทศ (GIS)

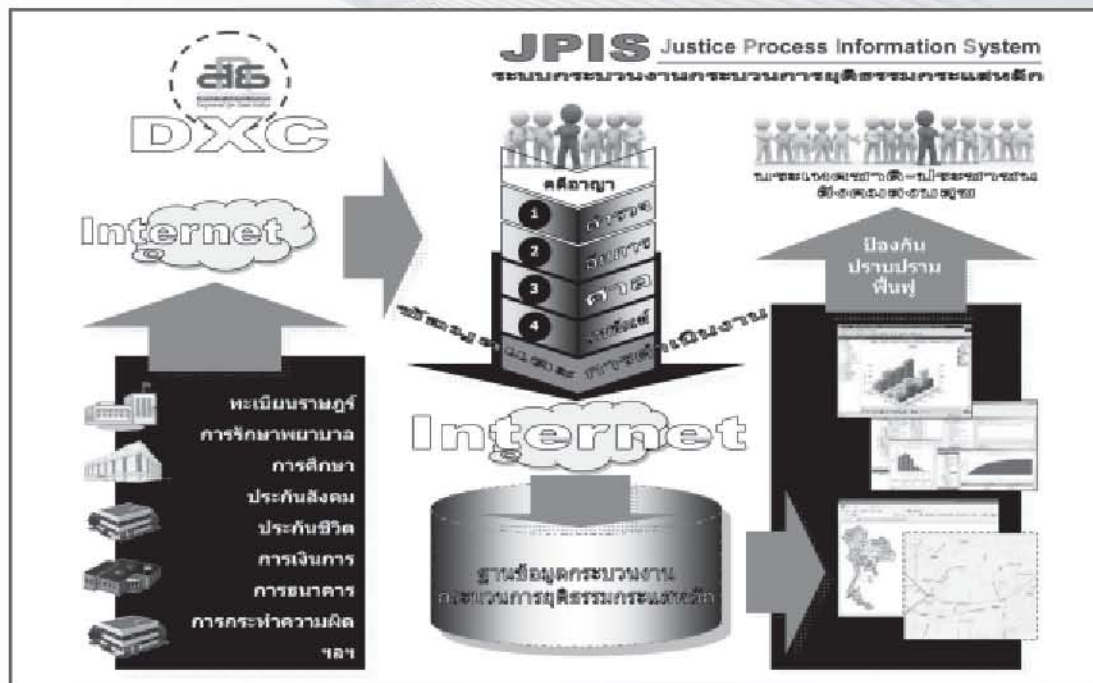
Justice Process Information System
ระบบกระบวนการยุติธรรมสารสนเทศ

JPIS

" ติดตามคดีได้ทุกที่ทุกเวลา "
" คดีเกิดที่ไหน ใครรับผิดชอบ "
" คดีเกิดมากที่ไหน เป็นคดีประเภทใด เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไข "

⁸ โครงการพัฒนาศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม DXC ระยะที่ 2 ปี 2553

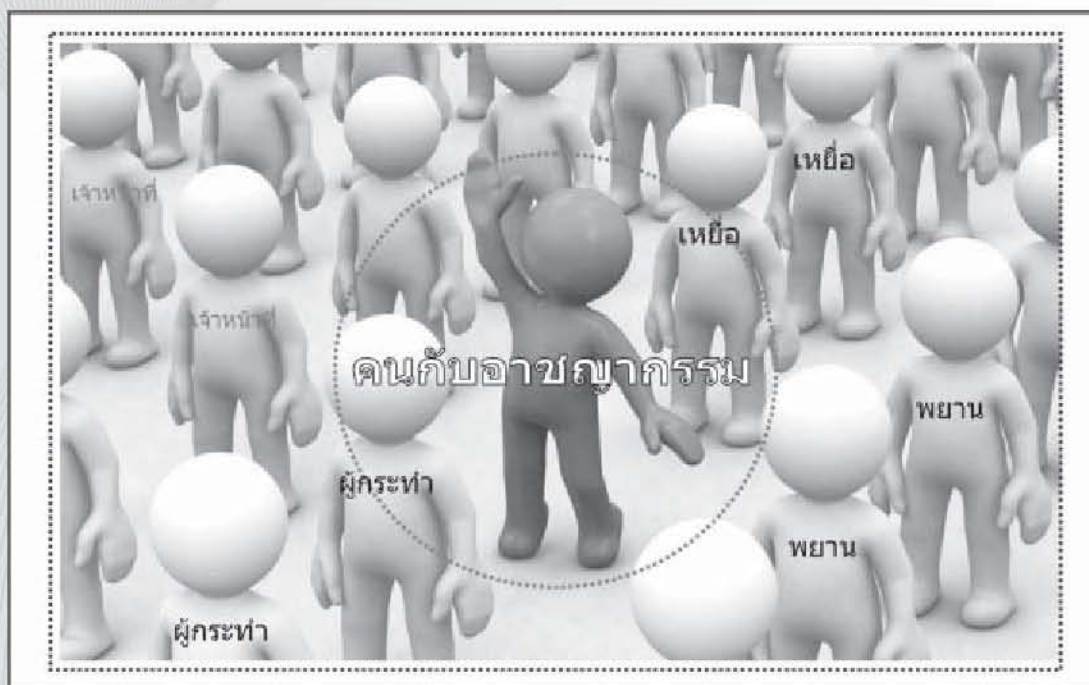

3. การพัฒนาระบบการระบุและยืนยันตัวบุคคล⁹

แนวคิด: กระบวนการยุติธรรมจะเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นของสังคมได้นั้น จะต้องมีความโปร่งใสและเป็นธรรมอย่างเสมอภาค ในความโปร่งใสดังกล่าว ต้องมีความชัดเจนและสามารถพิสูจน์ได้ ประชาชนภายใต้กระบวนการยุติธรรมนั้นๆ จึงจะเกิดความเชื่อมั่นและส่งผลให้เกิดสังคมที่สงบสุขได้อย่างมั่นคงและต่อเนื่องตามเจตนารมณ์และความมุ่งหวังของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติที่ได้จัดทำไว้และอยู่ระหว่างการผลักดันให้เกิดเป็นรูปธรรมอยู่ในขณะนี้

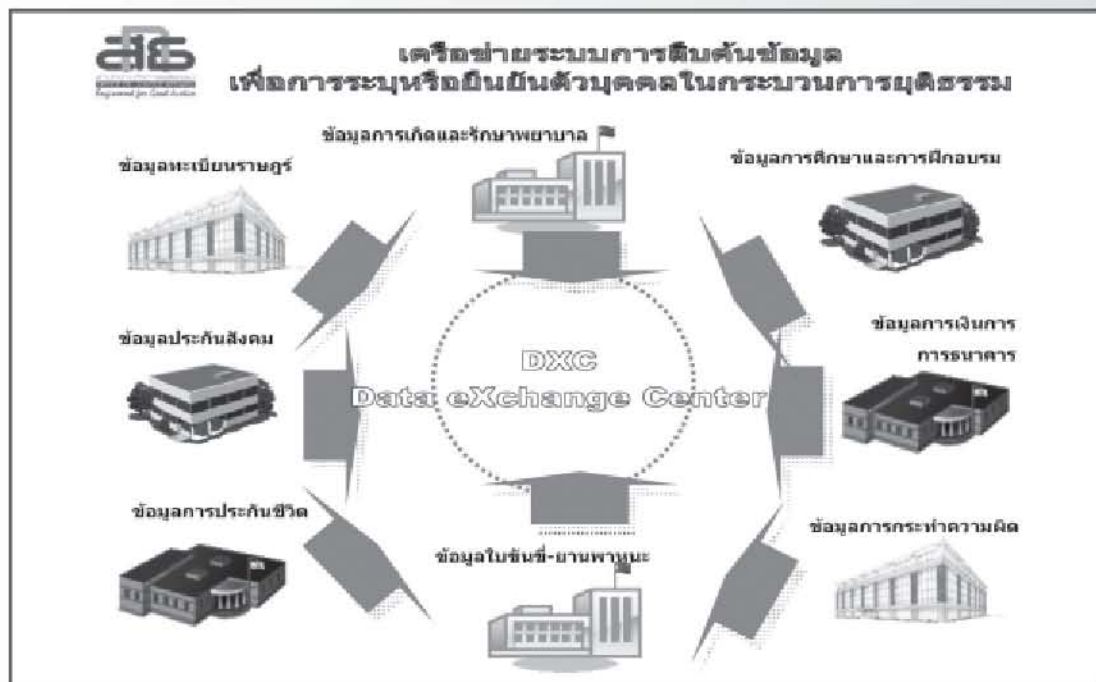
ดังนั้น ในกระบวนการงานกระบวนการยุติธรรม กระแสหลักคือ ในกระบวนการชั้นสืบสวนสอบสวนของตำรวจ ในชั้นการพิจารณาสั่งฟ้องของอัยการ

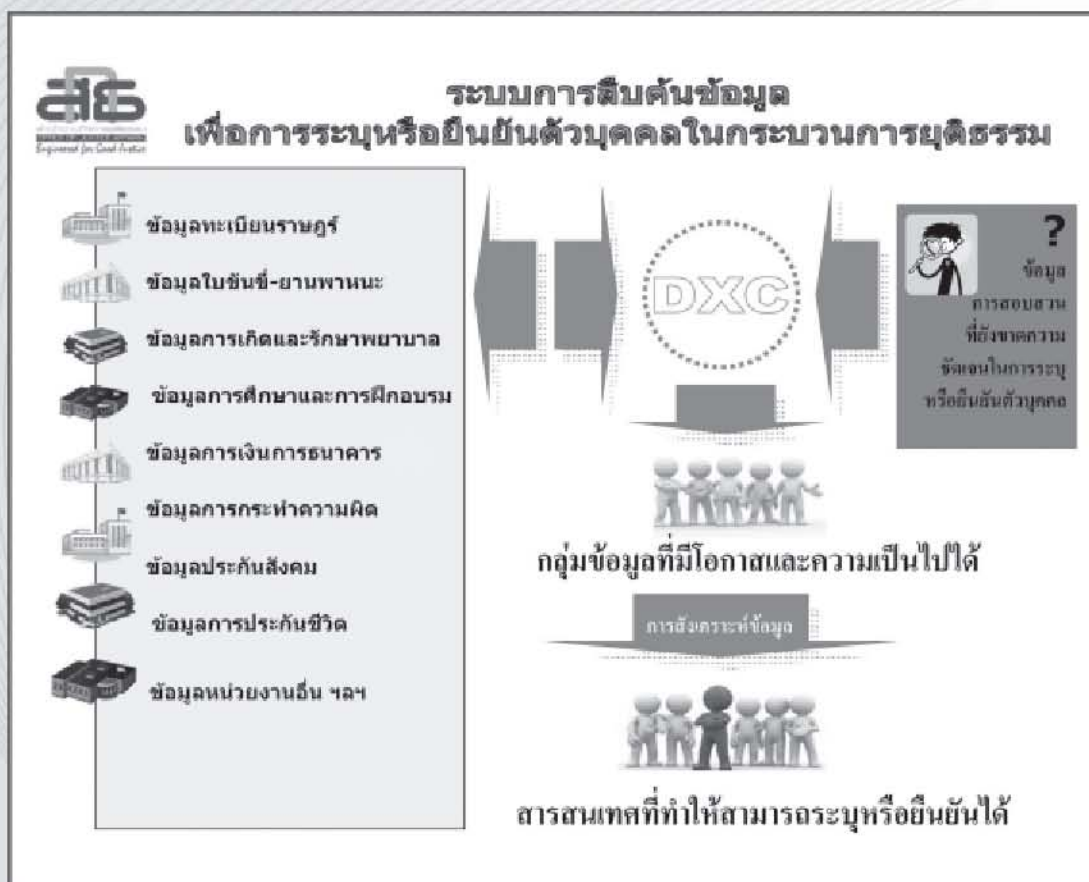
และในชั้นการพิพากษาลงโทษของศาล ตลอดจนการเข้ารับโทษทัณฑ์ในราชทัณฑ์ผู้ที่เข้าสู่กระบวนการนั้นๆ เป็นคนที่ “ใช่” หรือถูกต้องตามความเป็นจริงแล้วหรือ? การพิสูจน์และข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาจากแหล่งใด เชื่อถือได้มากน้อยแค่ไหน? สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นที่ทำให้เกิดแรงต้านความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของไทยมาโดยตลอด และเมื่อเกิดความชัดเจน ID 13 หลักที่ได้จะเป็นหัวใจสำคัญในการจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งกระบวนการอย่างแน่นอน การสนับสนุนในเรื่องนี้เพียงแต่ขยายขอบเขตของการเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลให้กว้างขวางขึ้น เพื่อค้นหาข้อมูลมาช่วยในการตัดสินใจในการระบุตัวบุคคลทั้ง ผู้กระทำผิดและผู้เกี่ยวข้อง

⁹ ข้อเสนอแนะในการประชุมสัมมนาร่วมระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งระดับคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน

4. **ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข**
การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม
ในการที่จะผลักดันให้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม¹⁰ ซึ่งจะส่งผลไปยังเป้าหมายของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติด้วยนั้น จำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ รวมทั้งความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาอย่างจริงจังชัดเจนและต่อเนื่อง เพราะสภาพแวดล้อมขององค์ประกอบในการพัฒนาทั้งแผนและระบบงานที่เกี่ยวข้องมีมากมายหลายด้านๆ

ซึ่งในแต่ละด้านยังมีความเชื่อมโยงที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานทั้งทางตรงและทางอ้อมมากบ้างน้อยบ้างแล้วแต่กรณี อาทิ

องค์ประกอบทางด้านหน่วยงาน ในการพัฒนาแผนและระบบประกอบไปด้วยหน่วยงานที่เป็นองค์กรอิสระและหน่วยงานในระดับกระทรวง ทบวง กรม ทุกหน่วยเป็นองค์กรที่มีความเป็นเอกภาพและมีวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง มีภารกิจ อำนาจหน้าที่และสิทธิในการบริหารจัดการชัดเจน การจะผลักดันยุทธศาสตร์ให้ขับเคลื่อนไปในแต่ละยุทธศาสตร์ต้องผ่านกระบวนการพิจารณาและเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติก่อนจึงจะสามารถดำเนินการได้

¹⁰ แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม 2550-2552

องค์ประกอบทางด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและฐานข้อมูล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยได้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาในระดับหนึ่ง ซึ่งมีความแตกต่างของเทคโนโลยี (Hardware Software Network Security Database และ Application) และข้อมูล (Data) ทั้งด้านมาตรฐาน คุณภาพและปริมาณ ดังนั้นการจะเชื่อมโยงระบบทั้งหมดเข้าด้วยกันเพื่อประสานข้อมูลนั้นย่อมไม่ใช่เรื่องง่ายทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติถึงแม้ว่าในปัจจุบันเทคโนโลยีจะสามารถทำได้ไม่ยากเย็นนักก็ตาม

องค์ประกอบทางด้านกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ ข้อเท็จจริงที่ต้องยอมรับกันอย่างหนึ่งก็คือข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญและอ่อนไหวต่อหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการจะมีจะใช้และเผยแพร่หรือส่งผ่านข้อมูลต่างๆ เหล่านั้นไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ย่อมมีเงื่อนไขทางด้านกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อการคุ้มครองและปกป้องสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับบุคคล องค์กร และเป็นเรื่องสากลระหว่างประเทศทั้งสิ้น ดังนั้นการขับเคลื่อนย่อมไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและราบรื่นต่อเนื่องแน่นอน

องค์ประกอบทางการบริหารจัดการและงบประมาณ การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเรื่องที่มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงเพราะ “ของฟรีไม่มีและของดีไม่ถูก แต่ของดีราคาเหมาะสมพอหาได้” ดังนั้น การลงทุนทางด้านนี้ยังคงต้องการการสนับสนุนทางด้านงบประมาณอย่างจริงจังต่อเนื่อง โดยเฉพาะระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมต้องดำเนินการบนความพร้อมของระบบ ICT ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย จึงต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนควบคู่กันระหว่างศูนย์หลัก (DXC) กับศูนย์ร่วม (ICT หน่วยงาน) อย่างเหมาะสม แต่ในความเป็นจริงงบประมาณทางด้าน ICT ยังไม่สามารถตอบสนอง

ความต้องการของแต่ละหน่วยได้อย่างเพียงพอ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ต้องให้ความสำคัญกับโครงการอย่างเหมาะสมด้วย เพราะหน่วยงานส่วนใหญ่มองงาน ICT เป็นงานสนับสนุนไม่ใช่ภารกิจหลักของหน่วย จึงย่อมมีผลต่อการบริหารจัดการโครงการที่เกี่ยวข้องในทุกมิติ นอกจากนี้ อัตรากำลังของนักวิชาการคอมพิวเตอร์ของหน่วยงานยังขาดแคลนอีกด้วย จึงทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทั้งหมดได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคง

5. ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

ด้วยองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นย่อมเป็นเหตุผลที่ชี้ชัดได้ว่า การจะพัฒนาแผนแม่บทาและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมให้บรรลุเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรมจะต้องให้ความสำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้

- นโยบายภาครัฐและผู้บริหารหน่วยงาน ต้องมีความชัดเจนทางด้านนโยบายและมีมาตรการควบคุมกำกับให้หน่วยงานหรือส่วนงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการผลักดันแผนงาน/โครงการที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ของแผนแม่บทา ต้องได้รับการสนับสนุนทางด้านงบประมาณอย่างเพียงพอเหมาะสม

- ศูนย์ แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมต้องมีความพร้อมทั้งโครงสร้างและบุคลากร เพื่อการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืนและมั่นคง

- การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานจะต้องดำเนินการอย่างบูรณาการบนความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต้องดำเนินการด้วยความเข้มข้นทั้งระดับนโยบายและการปฏิบัติในแบบสมานฉันท์และมีผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเท่าเทียม

- การพัฒนาและติดตั้งระบบที่เกี่ยวข้องในศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมต้องพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับบนรากฐานของความถูกต้อง ชัดเจน โปร่งใสและตรวจสอบได้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การพัฒนาโครงการต่างๆ ของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม ต้องให้หน่วยงานและประชาชนได้รับรู้และเข้าใจถึงเป้าหมายและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการสร้างคุณค่าของระบบให้สามารถตอบสนองความต้องการของหน่วยงานและ User ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการให้บริการภาคประชาชนอย่างเสมอภาคและทั่วถึงด้วย

